

SÜTTHEŐ SÁRA ZSÓFIA

A menstruáció és a nőiség kapcsolata

A menstruációs attitűd a feminitás-maszkulinitás
és a tradicionális-modern szerepfelfogás függvényében

Konzulens: Kosztyuné Dr. Nyitrai Erika

Absztrakt

A Károli Gáspár Református Egyetem Pszichológiai Intézetében folyó, „A menstruáció pszichés korrelátumai” kutatáshoz kapcsolódva (156/2014/P) saját kutatásom célja, hogy feltérképezze, hogy egy olyan személyiségváltozó, mint a nemi szerep (a pszichológiában jól ismert maszkulinitás-feminitás illetve tradicionális és modern szerepfelfogás konstruktumok mentén vizsgálva) hogyan befolyásolja a menstruációs attitűdöt és a menstruációs tünetek megélését. A kutatásban 203 Magyarországon élő nő vett részt. A vizsgálat egy kitöltendő tesztsorból állt.

Azok a nők, akik a tradicionális szerepfelfogással rendelkezők csoportjába tartoznak, a menstruációt nagyobb mértékben tartják egy gyengítő és természetes eseménynek, valamint jellemzőbb rájuk, hogy tagadják a menstruáció hatásait, mint a modern szerepfelfogással rendelkező nők. A Bem-féle Nemi Szerep Kérdőív alapján létrehozott négy csoportban (feminin, maszkulin, androgén, differenciálatlan) nincs különbség a nők menstruációs attitűdjében.

Kulcsszavak: *menstruáció, menstruációs tünet, feminitás/maszkulinitás, tradicionális-modern szerepfelfogás*

Bevezetés

A menstruáció természeténél fogva a hétköznapiak részévé válik minden nő számára. Meghatározza önmagunkhoz, mint nőhöz való

viszonyunkat, ezáltal hatással van a személyiségfejlődésre. Alakítja nőiségünket, a női szerepekről alkotott felfogásunkat. Kikerülhetetlen jelenség, mely viszonylag fiatalon, sokszor felkészületlenül éri a lányokat. Nem mindegy azonban, hogy élvezik a testükben zajló folyamatot vagy elszenvedik azt.¹

Számos tényező befolyásolja, hogy a menstruációval való kapcsolat pozitív vagy negatív lesz, ezért fontos, hogy kellő információval rendelkezünk a jelenséggel kapcsolatban. Az elkövetkezendő generációknak szüksége lesz a tapasztalatainkra, élményeinkre, ezért tartom fontosnak, hogy foglalkozzak ezzel a témával.

Irodalmi áttekintés

A menstruáció biológiai aspektusai

A menstruáció egy olyan élettani folyamat, melynek során a megtermékenyítetlen petesejt rendszeresen, vérzéssel kísérve távozik a női szervezetből a hüvelyen keresztül.² Egy menstruációs ciklus körülbelül 21-32 napig tart. A menstruáció tekinthető a ciklus kezdetének, az ovuláció a ciklus közepén (14. nap) történik. Egy ciklus során három fázist különböztetünk meg: menstruációs fázis (1-4. nap), ösztrogénhatás fázis (5-16. nap), progeszteronhatás fázis (17-28. nap).³

A hipofízis hormontermelésének (gonadotrop) hatására FSH hormon termelődik, mellyel megkezdődik a tüszőérés. A tüsző ösztrogént termel, ennek következtében megvastagszik a méhnyálkahártya, valamint a hipofízis serkenti az LH hormon termelését. Az LH hatására a tüsző megreped, és az ovuláció után sárgatestté alakul, mely a továbbiakban progeszteront termel (10 napig). Megtermékenyülés hiányában a sárgatest nem termel elég progeszteront a méhnyálkahártya fenntartására, ezért az lelkődik a menstruációs fázis során. A progeszteron csökkenése felszabadítja az FSH hormon termelését, és a ciklus újraindul.⁴

¹ NORTHROP, C.: *Női test, női bölcsesség. A testi-lelki egészség megteremtése.* Budapest, 1998, FIESTA Kft. kiadása.

² PAPP Z.: *A szülészeti-nőgyógyászati tankönyve.* Budapest, 2009, Semmelweis Kiadó.

³ SZENTÁGOTHAJ J., RÉTHELYI M.: *Funkcionális anatómia II.* Budapest, 2006, Medicina Könyvkiadó.

⁴ Uo.

Az első menstruáció (menarche)⁵ időpontját számos tényező befolyásolja; például: életkor, általános egészségi állapot, táplálkozás minősége és mennyisége, öröklődés és környezeti hatások.⁶ A jómódú társadalmakban az első menstruáció átlagosan 12,6 éves korban következik be.⁷

A menstruáció pszichés aspektusai

Egy amerikai egyetemisták között végzett kutatás nők és férfiak menstruációs attitűdjét vizsgálta. A nők és a férfiak is negatívnak értékelték a menstruációt, azonban a nők szignifikánsan zavaróbbnak értékelték a menstruációt, mint a férfiak.⁸

Mexikóban egy kutatás során, amelyben 18-23 és 50-60 éves férfiakat és nőket vizsgáltak, a fiatalok a menstruációt inkább tartották kellemetlen eseménynek, mint az idősek. A fiatalok közül a nők kevésbé tartották fontosnak, hogy legyenek „előírások, szabályok” a menstruációval kapcsolatban, valamint a menstruációt kisebb mértékben tartották gyengítő eseménynek, mint a férfiak. A középkorúak csoportját tekintve a nők a férfiaknál szignifikánsan zavaróbbnak tartották a menstruációt, és több előírást ismertek, mint a férfiak. A nők tekintetében a középkorúak fontosabbnak tartották az előírásokat és a titkolózást, mint a fiatalok.⁹

Forbes és munkatársai azt vizsgálták, hogy mit gondolnak a férfiak és a nők a menstruáló nőről. Összességében az eredmények azt mutatják, hogy a menstruáló nőről kialakított kép negatív, valamint, hogy a férfiakban negatívabb kép él, mint a nőkben. Fontos ered-

⁵ PAPP Z.: *A szüléset- nőgyógyászat tankönyve*. Budapest, 2009, Semmelweis Kiadó.

⁶ CSILLAG M.: *A nő vérzésrendellenességei és azok gyógykezelése*. Budapest, 1960, Medicina Egészségügyi Könyvkiadó

⁷ PAPP Z.: *A szüléset- nőgyógyászat tankönyve*. Budapest, 2009, Semmelweis Kiadó.

⁸ BROOKS-GUNN, J., RUBLE, D. N.: Men's and women's attitudes and beliefs about the menstrual cycle. *Sex Roles*, 1986. 14. sz. 287-298. o

⁹ MARVÁN, M. L., CORTÉS-INIESTRA, S., GONZÁLEZ, R.: Beliefs about and attitudes toward menstruation among young and middle-aged Mexicans. *Sex Roles*, 2005. 53.sz. 273-279. o.

mény, hogy a nőknek van pozitív képe is a menstruációról, azonban ez még nem jelenti azt, hogy örömként élik meg ezt a folyamatot.¹⁰

A menstruáció élményét befolyásoló tényezők

A menarche fontos állomás a nővé válásban. A lányok tudása a menstruációról hiányos, téves, sokszor nem is kapnak elég információt ahhoz, hogy megértsék a test ciklikusságát, működését, van, hogy nem is hozzák kapcsolatba a menstruációt a szexualitással.¹¹

Chang, Hayter és Wu 14 tanulmány bevonásával végeztek áttekinthető elemzést azzal kapcsolatban, hogy milyen aspektusok határozzák meg a menstruációs élményt. A menstruációra való felkészülés, a fontos személyek reakciója az első menstruációra, a menstruáció fizikai és pszichés megtapasztalása, valamint a szociokulturális háttér volt az az öt kulcstényező, amit figyelembe vettek. Tanulmányukban azt fogalmazták meg, hogy az első menstruációnak nagy hatása van a nőkre, valamint azt, hogy az első menstruációra való felkészítés és felkészülés előnyösen befolyásolja a folyamatot.¹²

Uskul 53 nő bevonásával kutatta az első menstruációs élményt. A kutatási személyek pozitív vagy negatív (esetleg mindkettő) érzéseket tudtak felidézni első menstruációjukkal kapcsolatban. Azok, akik pozitív érzésekre emlékeztek, azt mondták, hogy elég információval rendelkeztek, és leginkább az segített nekik, hogy találkoztak más olyan nőkkel – főként családtagokkal –, akik már menstruáltak. Magát a menstruációt örömmel fogadták, mert úgy gondolták, hogy nőiségük egy új dimenzióját élhetik meg ez által. Akik negatív érzéseket említettek, az mondták, hogy nem voltak eléggé informálva,

10 FORBES, G. B., ADAMS-CURTIS, L. E., WHITE, K. B., HOLMGREN, K. M.: The role of hostile and benevolent sexism in women's and men's perceptions of the menstruating woman. *Psychology of Women Quarterly*, 2003. 27. sz. 58-63. o

¹¹ NORTHROP, C.: *Női test, női bölcsesség. A testi-lelki egészség megteremtése*. Budapest, 1998, FIESTA Kft. kiadása.

¹² CHANG, Y., HAYTER, M., WU, S.: Systematic review and meta-ethnography of the qualitative literature: experiences of the menarche [Absztrakt]. *Journal of Clinical Nursing*, 2010. 19. sz. 447-460. o.

nem volt olyan ember a közelükben, akivel szívesen beszéltek volna erről.¹³

Egy indiai kutatás városi és szegény negyedből származó lányok menstruációs attitűdjét vizsgálta. A magasabb képzésben részesült anyák több információt adtak lányaiknak a menstruációról, valamint kevesebb hiedelmet ruháztak rájuk. A szegényebb negyedekből származó lányoknak nem volt elég ismerete a ciklussal kapcsolatban, ezért a menstruáció egy visszataszító jelenséggé és tapasztalássá vált az életükben.¹⁴

A kutatás másik eredménye, hogy a menstruációs élményre befolyással van a környezet hozzáállása, reakciója. A városi lányok 82,4%-a mondta, hogy a családja pozitív attitűddel viseltetik irántuk a menstruáció alatt, és ez segít nekik abban, hogy alkalmazkodjanak a menzeszükhöz, és kevesebb szociális és pszichés viselkedésváltozást vesznek észre magukon. Míg a szegény negyedből származók mindössze 38,4%-a számolt be arról, hogy a család pozitívan áll hozzá a menstruáció ideje alatt. A városból származó anyák nem félnek a menstruációról beszélgetni lányaikkal, míg a szegénynegyedből származó anyák feszültséggel és aggodalommal kezelik a menstruációt.¹⁵

A menstruáció kulturális vonatkozásai

Id. e. 3000 évig a menstruációt szent dolognak tekintették. Az első menstruációt beavatási szertartásokkal ünnepelték, ez jelentette a lányok nővé érését.¹⁶ „A prepatriarchális kultúrák megvilágosodással és látnoki erővel társították a menstruációs vért”.¹⁷ Ezt követően azonban a matriarchátust a patriarchális társadalom váltotta fel, és ezáltal a női test titokzatosságának értelmezése átalakult. A női ciklust a nők kiszámíthatatlan természetével kezdték összefüggésbe

¹³ USKUL, A. K.: Women's menarche stories from a multicultural sample. *Social Science & Medicine*, 2004. 59. sz. 667-679. o

¹⁴ KUMAR, A., SRIVASTAVA, K.: Cultural and social practises regarding menstruation among adolescent girls. *Social Work in Public Health*, 2011. 26. sz. 594-604. o.

¹⁵ KUMAR, A., SRIVASTAVA, K.: Cultural and social practises regarding menstruation among adolescent girls. *Social Work in Public Health*, 2011. 26. sz. 594-604. o

¹⁶ NORTHRUP, C.: *Női test, női bölcsesség. A testi-lelki egészség megteremtése*. Budapest, 1998, FIESTA Kft. kiadása.

¹⁷ DAVIS, E., LEONARD, C.: *Életkör. A női lét tizenhárom archetípusa*. Budapest, 2006, Jaffa Kiadó.

hozni, a menstruációt egy szégyenletes, titkolni való dolognak tekintették.¹⁸

Nepálban a mai napig is vannak olyan területek, ahol a nőknek a menstruáció idejére el kell hagyniuk otthonukat, mert a közhiedelem úgy tartja, hogy tisztátalanok.¹⁹

Indiában a szegénynegyedből származó 11-20 éves lányok 45,5%-a azt mondta, hogy tapasztal társadalmi korlátozásokat a menstruáció alatt, például, hogy nem mehet a szomszédságba, nem játszhat vagy beszélhet fiúkkal, mert teherbe eshet.²⁰

A kulturális szokások a vallási tanításokba is beágyazódtak, ezáltal hatást gyakorolhatnak az emberek gondolkodásmódjára a menstruációval kapcsolatban. A Korán tiltja, hogy a havi vérzés alatt a férfiak érintkezzenek a nőkkel,²¹ a Biblia pedig azt írja, hogy az asszonynak a vérfolyás alatt el kell különülnie, s tisztátalan minden, amit ez idő alatt az megérint, vagy mindenki, akivel érintkezik.²²

A nemi szerepek, a tradicionális-modern szerepfelfogás és a menstruáció kapcsolata

A társadalmi nyomás hatására a nőknek egyre több szerepkörben kell helytállnia. Ma már általános jelenség, hogy a nők is dolgoznak, sőt sokan karriert építenek, ezért a tanulmányok befejeztével nagy hangsúly kerül a munkára, hogy jó helyről induljanak a munkaerőpiacon. Ez az időszak azonban a nőknél egybeesik a gyermekvállalást tekintve a biológiailag legelőnyösebb időszakokkal. Sok esetben a nőknek választaniuk kell a modern és a hagyományos női szerepek között, vagy változtatni kell a terveiken, hogy a munka mellett a családi élet is megvalósulhasson.²³

Chrisler kutatásában azt vizsgálta, hogy a kor és a nemi szerep orientáció kapcsolatban van-e a menstruációs attitűddel. 30-45 év közötti férfiakat és nőket, valamint 18-23 közötti férfiakat és nő-

¹⁸ NORTHROP, C.: *Női test, női bölcsesség. A testi-lelki egészség megteremtése*. Budapest, 1998, FIESTA Kft. kiadása.

¹⁹ BEDIKE B.: Nepál érintetetlen asszonyai. *ELLE*, 2015. 15. sz. 48- 51. o.

²⁰ KUMAR, A., SRIVASTAVA, K.: Cultural and social practises regarding menstruation among adolescent girls. *Social Work in Public Health*, 2011. 26. sz. 594-604. o.

²¹ KORÁN: A Tehén. Al-Bakara című medinai fejezet. 2006. 222. bekezdés

²² Biblia: A nemi tisztátalanság. 1987. In: Ószövetség. Leviták könyve 16, 15/B

²³ C. MOLNÁR E.: *A nő ezer arca*. Budapest, 2007, Akadémiai Kiadó.

ket vizsgált. Az idősebb korcsoportban a statisztikai elemzések elvégzése után nem találtak szignifikáns különbséget a feminitás, maszkulinitás, androgén, differenciálatlan kategóriákat vizsgálva. A fiatalok között két skála esetében azonban különbség mutatkozott. A differenciálatlan és maszkulin skálához tartozók nagyobb valószínűséggel jelölték a menstruációt egy gyengítő eseménynek, mint az androgén és a feminin csoport tagjai. A differenciálatlan és a feminin csoport tagjai pedig nagyobb valószínűséggel tartották a menstruációt kellemetlennek, mint az androgén és maszkulin csoport. Az idősebb csoportban nem, a fiatalabb csoportban azonban szignifikáns különbséget találtak férfiak és nők menstruációs attitűdjében. A férfiak a menstruációt legyengítőnek, míg a nők kellemetlennek, terhesnek tartották. Az életkor függvényében különbséget találtak a két csoport között. A fiatalabb férfiak és nők inkább jelölték a menstruációt gyengítőnek és zavarónak, mint az idősek. Egy pozitív eredmény, hogy a fiatal férfiak nagyobb valószínűséggel tartották a menstruációt természetes dolognak, mint idősebb társaik.²⁴

Egy másik kutatás a maszkulinitást/feminitást, és a tradicionális/modern szerepfelfogást vizsgálta, valamint ezek kapcsolatát a menstruációs attitűddel. A statisztikai elemzések alapján négy csoportot alkottak: maszkulin-tradicionális, feminin-tradicionális, maszkulin-modern és feminin-modern. A menstruációs tünetek és a premenstruális szindróma esetében különbség mutatkozott a csoportok között. Azok közül a nők közül, akik modern szerepfelfogást tanúsítottak, a maszkulin nők szignifikánsan nagyobb valószínűséggel jelöltek menstruációs és premenstruális tüneteket, mint feminin társaik. A tradicionális szerepeket vallók közül viszont a feminin tulajdonságokkal rendelkező nők jelölnek több menstruációs és premenstruális tünetet.²⁵

Kutatásomban arra keresem a választ, hogy a nemi szerepekhez és a tradicionális-modern szerepfelfogáshoz való viszony hogyan befolyásolja a menstruáció megélését. Azt vizsgálom, hogy megfigyelhe-

²⁴ CHRISLER, J. C.: Age, gender-role orientation, and attitudes toward menstruation. *Psychological Reports*, 1988. 63. sz. 827-834. o.

²⁵ HEILBRUN, A. B., JR., FRIEDBERG, L., WYDRA, D., WOROBOW, A. L.: The female role and menstrual distress. An explanation for inconsistent evidence. *Psychology of Women Quarterly*, 1990. 14. sz. 403-417. o.

tő-e különbség a feminitás és a maskulinitás alapján a nők között a menstruációs attitűd tekintetében. Kérdésként merül fel, hogy a modern vagy tradicionális szerepfelfogásnak köszönhetően van-e különbség a menstruációs attitűdben.

Hipotézisek

1. A Bem-féle Nemi Szerep Kérdőív alapján a feminin és androgén csoportba tartozó nők pozitívabban élik meg a menstruációt, mint a maskulin és differenciálatlan csoport tagjai. Vagyis azt várom, hogy a feminin és androgén csoport tagjai a Menstruációs Attitűd Kérdőív menstruáció, mint természetes esemény skáláján magasabb, a menstruáció, mint gyengítő és kellemetlen esemény skálákon pedig alacsonyabb pontot érnek el, mint a maskulin és differenciálatlan csoport tagjai.

2. A tradicionális szerepfelfogás pozitív menstruációs attitűdhez, míg a modern szerepfelfogás negatív menstruációs attitűdhez vezet. Vagyis azt várom, hogy a tradicionális szerepfelfogással rendelkező csoportjába tartozó nők a Menstruációs Attitűd Kérdőív menstruáció, mint természetes esemény skáláján magasabb, a menstruáció, mint gyengítő és kellemetlen esemény skálákon pedig alacsonyabb pontot érnek el, mint a modern szerepfelfogással rendelkező nők.

Módszer

Vizsgálati személyek

Kutatásomat a Magyarországon élő nők körében végeztem. A statisztikai elemzésekhez egy, a menstruáció témakörével foglalkozó egyetemi kutatócsoport közös adatbázisát használtam. 271 nő töltötte ki a kérdőívcsomagot. A mintát két szempont alapján szűrtem meg. A beérkezett adatokból kivettem azokat a nőket, akiknek van gyermeke, valamint akik hormonális fogamzásgátlót használnak. A statisztikai elemzéseket így 203 nő bevonásával végeztem. A válaszadók 20-50 évesek, az átlagéletkor: 24,92 év. A válaszadók 39,4%-a egyetemet vagy főiskolát, 56,2%-a középiskolát, 1%-a szakmunkás iskolát, 3,4%-a pedig általános iskolát végzett. 41,9% él házasságban vagy kapcsolatban, 0,5% elvált, 0,5% özvegy és 57,1% egyedülálló.

Eszközök

A kutatáshoz használt kérdőívcsomagot egyetemi kutatócsoport állította össze. Kutatásomban az alábbi tesztekkel használtam fel: Menstruációs Attitűd Kérdőív, Bem-féle Nemi Szerep Kérdőív, Nemi Szerep Orientáció Kérdőív.

A Menstruációs Attitűd Kérdőív öt skálán méri a menstruációs attitűdöt: menstruáció, mint gyengítő esemény (magas pontszám: a menstruációt gyengítő eseményként éli meg a nő), menstruáció, mint kellemetlen esemény (magas pontszám: a menstruációt kellemetlen eseményként éli meg a nő), menstruáció, mint természetes esemény (magas pontszám: a menstruációt természetes eseményként éli meg a nő), menstruáció, mint bejósolható esemény (magas pontszám: a nő képes bejósolni a menstruáció kezdetét), menstruáció hatásainak tagadása (magas pontszám: tagadja a menstruáció nőkre gyakorolt hatását). Az egyes tételeket (35 db) egy 1-től (Egyáltalán nem értek egyet) 6-ig (Teljes mértékben egyetértek) terjedő Likert-skálán kell értékelni.²⁶

A Bem-féle Nemi Szerep Kérdőív 60 tételből áll, 20 tétel a maszkulinitást, 20 tétel a feminitást vizsgálja, 20 tétel pedig pedig semleges jellemzőkből áll. Minden esetben egy 1-től

(Soha vagy szinte soha nem igaz) 7-ig (Mindig vagy szinte mindig igaz) terjedő skálán kell jelölni azt, hogy mennyire jellemző a kitöltőre az adott tulajdonság. Az értékek alapján besorolható az egyén egy kategóriába a következők közül: feminin (a feminitás skálán elért érték 4,5 felett, míg a maszkulinitás skálán elért érték 4,5 alatt van), maszkulin (a feminitás skálán elért érték 4,5 alatt, míg a maszkulinitás skálán elért érték 4,5 felett van), androgén (mind a feminitás, mind a maszkulinitás skálán elért érték 4,5 felett van), differenciálatlan (mind a feminitás, mind a maszkulinitás skálán elért érték 4,5 alatt van).²⁷

A Nemi Szerep Orientáció Kérdőív tételei a hagyományos és nem hagyományos szerepfelfogásra vonatkozó állításokat tartalmazzak (36 tétel). Minden esetben 1-től (Egyáltalán nem értek egyet) 6-ig

²⁶ BROOKS-GUNN, J., RUBLE, D. N.: The menstrual attitude questionnaire. *Psychosomatic Medicine*, 1980. 42. sz. 503-512. o.

²⁷ BEM, S. L.: The measurement of psychological androgyny. *Journal of Consulting and Clinical Psychology*, 1974. 2. sz. 155-162. o.

(Teljesen egyetérték) kell jelölni az egyetértés mértékét. Az eredmény egy 36-tól (nagyon nem hagyományos szerepfelfogás) 216-ig (nagyon hagyományos szerepfelfogás) skálán értelmezhető.²⁸

Eljárás

A kutatási személyeket hólabda módszerrel gyűjtöttem, interneten keresztül. Időpont egyeztetést követően személyesen találkoztam mindenkivel a teszt kitöltése céljából. Az előre egyeztetett helyszín egy csendes kollégiumi közösségi tér volt. A kérdőívcsomagot papír alapon lehetett kitölteni, azonban minden esetben a válaszokat a kérdőívhez tartozó válaszlapon kellett jelölni. Az adatokat excel táblázatban összegyűjtöttem, majd a végleges adatbázist a RopStat (verziószám: 2.0) statisztikai program segítségével elemeztem.

Eredmények

A kitöltők átlagéletkora: 24,92 év, a szórás: 5,673. Az életkor alapján a minta eloszlása szignifikánsan eltér a normálistól: $\text{Khi}^2=154,105$ ($p=0,0000^{***}$).

A Bem-féle Nemi Szerep Kérdőív alapján négy csoportba osztottam a nőket: feminin, maszkulin, androgén, differenciálatlan (az alapján, hogy milyen értéket értek el a feminitás és maszkulinitás skálákon). A statisztikai elemzések azt mutatják, hogy nincs szignifikáns különbség a feminin, maszkulin, androgén és differenciálatlan csoportba tartozó nők menstruációs attitűdjében. Az eredményeket az 1. ábra szemlélteti.

	O'Brien-próba	Levene-próba	Kruskal-Wallis-próba
Menstruáció, mint gyengítő esemény	F(3,0; 44,5) = 0,448 p = 0,7202	F(3; 46,3) = 0,773 p = 0,5152	H(3) = 4,676 p = 0,1971
Menstruáció, mint kellemetlen esemény	F(3,0; 45,1) = 0,284 p = 0,8365	F(3; 46,0) = 0,351 p = 0,7886	H(3) = 2,567 p = 0,4634
Menstruáció, mint természetes esemény	F(3,0; 44,1) = 0,136 p = 0,9381	F(3; 45,6) = 0,064 p = 0,9788	H(3) = 2,268 p = 0,5187
Menstruáció, mint bejósolható esemény	F(3,0; 43,8) = 0,076 p = 0,9727	F(3; 45,2) = 0,214 p = 0,8860	H(3) = 5,032 p = 0,1694
Menstruáció hatásainak tagadása	F(3,0; 43,7) = 1,195 p = 0,3229	F(3; 44,6) = 1,438 p = 0,2443	H(3) = 6,008 p = 0,1112

28 KRAMPEN: Ein Skala zur messung der normativen Geschlechstrollen orientung. *Zeitschrift für Soziologie*, 1979. 3. sz. 254-266. o.

1. ábra. *A menstruációs attitűd összehasonlítása a feminin, maskulin, androgén és differenciálatlan csoportba tartozó nők között.*

A tradicionális szerepfelfogással rendelkezők csoportjába tartozó nők a menstruációt gyengítőbb eseménynek élik meg ($r=0,125+$; $p=0,0783$), a menstruációt természetes eseményként tartják számon ($r=0,138+$; $p=0,0512$), és jellemző rájuk, hogy tagadják, hogy a menstruáció hatással van a nőkre ($r=0,126+$; $p=0,0753$). A modern szerepfelfogással rendelkezők kevésbé tartják a menstruációt egy gyengítő és természetes eseménynek, valamint kisebb mértékben jellemző rájuk a menstruáció hatásainak tagadása. Ezekben az esetekben tendencia szintű, gyenge kapcsolatról van szó. A statisztikai elemzések eredményeit a 2. ábra szemlélteti.

	Pierson-féle korrelációs együttható
Menstruáció, mint gyengítő esemény	$r=0,125+$; $p=0,0783$
Menstruáció, mint kellemetlen esemény	$r=-0,077$; $p=0,2810$
Menstruáció, mint természetes esemény	$r=0,138+$; $p=0,0512$
Menstruáció, mint bejósolható esemény	$r=0,098$; $p=0,1703$
Menstruáció hatásainak tagadása	$r=0,126+$; $p=0,0753$

2. ábra. *Kapcsolat a Menstruációs Attitűd skálái és a tradicionális-modern szerepfelfogás közt.*

Diszkusszió

Az első hipotézisem nem teljesült. A Bem-féle Nemi Szerep Kérdőív alapján felállított négy kategóriába (feminin, maskulin, androgén, differenciálatlan) tartozó nők menstruációs attitűdje között nincs szignifikáns eltérés. A feminin és androgén csoportba tartozó nők nem tartják a menstruációt természetesebb és kevésbé gyengítő és kellemetlen eseménynek, mint a maskulin és differenciálatlan csoportba tartozó nők.

Az eredmények nem támasztják alá a korábbi kutatásokat. Chrisler kutatásában a fiatalabb korcsoportot vizsgálva különbséget talált a csoportok között. A differenciálatlan és maskulin skálához tartozók nagyobb valószínűséggel jelölték a menstruációt egy gyengítő eseménynek, mint az androgén és a feminin csoport tagjai. A differenciálatlan és a feminin csoport tagjai pedig nagyobb valószínűséggel tartották a menstruációt kellemetlennek, mint az androgén és

maszkulin csoport. Az idősebb csoportban nem talált különbséget az alapján, hogy a feminin, maszkulin, androgén vagy differenciálatlan csoportba tartoztak. Az eredmények különbözőségének egyik oka lehet, hogy Chrisler kutatásában a két csoport életkori tartománya: 18-23 év, valamint 30-45 év. Jelen kutatásban az átlagéletkor: 24,92 év. Valamint az, hogy Chrisler férfiak és nők között vizsgálta a menstruációs attitűdöt a feminin, maszkulin, androgén és differenciálatlan csoportok mentén, míg én csupán a nők menstruációs attitűdjét vizsgáltam ezekben a csoportokban.

A második hipotézisem ebben a formában nem teljesült. A tradicionális szerepfelfogással rendelkezők csoportjába tartozó nők jellemzően a menstruációt egy gyengítő és természetes eseménynek élik meg, és tagadják, hogy a menstruáció hatással van a nőkre. A modern szerepfelfogással rendelkezők csoportjába tartozók nők pedig kevésbé tartják a menstruációt gyengítőnek és természetesnek, valamint nem jellemző rájuk a menstruáció nőkre gyakorolt hatásainak tagadása. A tradicionális-modern szerepfelfogás nem befolyásolja azt, hogy a nők milyen mértékben tartják a menstruációt egy kellemetlen eseménynek, valamint azt, hogy képesek-e bejósolni a menstruáció kezdetét.

Konklúzió

Számos szociokulturális tényező befolyásolja azt, hogy egy nő hogyan éli meg a menstruációját. Az attitűdre hatással vannak a kezdeti tapasztalatok, a kultúra, a társadalom és a média üzenete, valamint az, hogy az anya és az idősebb nők milyen mintát nyújtanak a lányok számára. Egy olyan jelenségről van szó, mely minden nőt érint, ezáltal közvetve a férfiakat is, ezért fontos, hogy alaposan megismerjük a folyamat biológiai és pszichés aspektusait egyaránt.

Irodalom

BEDIKE B.: Nepál érinthetetlen asszonyai. *ELLE*, 2015. 15. sz. 48-51. o.

BEM, S. L.: The measurement of psychological androgyny. *Journal of Consulting and Clinical Psychology*, 1974. 2. sz. 155-162. o.

Biblia: A nemi tisztátalanság. 1987. In: Ószövetség. Leviták könyve 16, 15/B

BROOKS-GUNN, J., RUBLE, D. N.: Men's and women's attitudes and beliefs about the menstrual cycle. *Sex Roles*, 1986. 14. sz. 287-298. o.

BROOKS-GUNN, J., RUBLE, D. N.: The menstrual attitude questionnaire. *Psychosomatic Medicine*, 1980. 42. sz. 503-512. o.

C. MOLNÁR E.: *A nő ezer arca*. Budapest, 2007, Akadémiai Kiadó.

CHANG, Y., HAYTER, M., WU, S.: Systematic review and meta-ethnography of the qualitative literature: experiences of the menarche [Absztrakt]. *Journal of Clinical Nursing*, 2010. 19. sz. 447-460. o.

CHRISLER, J. C.: Age, gender-role orientation, and attitudes toward menstruation. *Psychological Reports*, 1988. 63. sz. 827-834. o.

CSILLAG M.: *A nő vérzésrendellenességei és azok gyógykezelése*. Budapest, 1960, Medicina Egészségügyi Könyvkiadó.

DAVIS, E., LEONARD, C.: *Életkór. A női lét tizenhárom archetípusa*. Budapest, 2006, Jaffa Kiadó.

FORBES, G. B., ADAMS-CURTIS, L. E., WHITE, K. B., HOLMGREN, K. M.: The role of hostile and benevolent sexism in women's and men's perceptions of the menstruating woman. *Psychology of Women Quarterly*, 2003. 27. sz. 58-63. o.

HEILBRUN, A. B., JR., FRIEDBERG, L., WYDRA, D., WOROBOW, A. L.: The female role and menstrual distress. An explanation for inconsistent evidence. *Psychology of Women Quarterly*, 1990. 14. sz. 403-417. o.

KORÁN: A Tehén. Al-Bakara című medinai fejezet. 2006. 222. bekezdés

KRAMPEN: Ein Skala zur messung der normativen Geschlechtstrollen orientung. *Zeitschrift für Soziologie*, 1979. 3. sz. 254-266. o.

KUMAR, A., SRIVASTAVA, K.: Cultural and social practises regarding menstruation among adolescent girls. *Social Work in Public Health*, 2011. 26. sz. 594-604. o.

MARVÁN, M. L., CORTÉS-INIESTRA, S., GONZÁLEZ, R.: Beliefs about and attitudes toward menstruation among young and middle-aged Mexicans. *Sex Roles*, 2005. 53.sz. 273-279. o.

NORTHRUP, C.: *Női test, női bölcsesség. A testi-lelki egészség megteremtése*. Budapest, 1998, FIESTA Kft. kiadása.

PAPP Z.: *A szülészet- nőgyógyászat tankönyve*. Budapest, 2009, Semmelweis Kiadó.

SZENTÁGOTHAJ J., RÉTHELYI M.: *Funkcionális anatómia II*. Budapest, 2006, Medicina Könyvkiadó.

USKUL, A. K.: Women's menarche stories from a multicultural sample. *Social Science & Medicine*, 2004. 59. sz. 667-679. o.

Abstract

In my study I examined women's attitude towards menstruation. I explored the difference in the attitude between the groups created by the Bem Sex Role Inventory. I examined the relationship between the attitude towards menstruation and the traditional-modern role-perception. 203 women living in Hungary filled out the questionnaire.

Women with traditional role-perception think that menstruation is a debilitating and natural event, and they deny the effects of menstruation, while this is not identical for women with modern role-perception. There was no difference in the attitude towards menstruation in the categories based on the Bem Sex Role Inventory (feminin, masculin, androgynous, undifferentiated).

Keywords: *Menstruation, Menstrual Distress, Femininity, Traditional-modern role-perception*

